

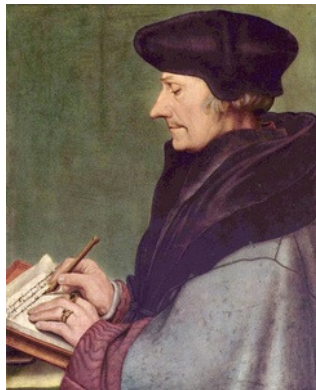

Hermann Philipps, cıfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

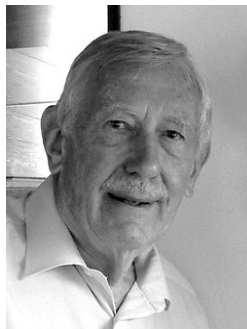
YELOD 26id NÜM: 09 SETUL 2016 Pads: 69 jü 76

O Volapükaf lens in vol lölik!

In gased at pubon dil kilid yegeda nitedik e tidaliegik dö "värbs mu bisarik". Ye noe te värbs in Volapük ömna binons boso bisariks, abi samo subsats. Enu Volapükän: Danny Zhang < elonülom säki tefü vöd: humenim (Lingl. 'humanism'). Vöd at ettimo pifomon fa 'Arie de Jong' de stamäd: humen = Deut. 'Humaniora'. Vöd ävönädiköl at malon "studi vöna Grekänik-Romänik as stab dugäla ed as tida- e xamajäfüds" (petradutöl se Vödabuk Deutänapükik: 'Duden'). Kludo "humanim" malon te eli 'renaissance humanism' (logolsös yegedi tefik in el 'Wikipedia'). Bisar binon, das voiko as din balid el 'humanisme' ädabinon, e stud tefik äpubon pas poso. Too vöd suemoda rigik: humenim < pädefomon de vöd suemoda telgredik: humen < fa feafoman Volapüka. El 'J. M. Schleyer' edatuvom vödi: **humanistik** = 'humanistisch' ("Großes Wörterbuch der Universalsprache volapük. Vierte, sehr vermehrte Auflage", 1888). De atos kanoy niludön, das vöd Vöna-Volapükik: humanist < tefon eli 'Humanismus'. Liedo el 'M. W. Wood' äplänom in "Dictionary of Volapük", 1889: "humanistik – humane; pertaining to the humanities",

Humeniman: 'Desiderius Erasmus Roterodamus'

'Homaranisto':
Läxcıfal: 'Brian R. Bishop'

kelos ba no verätön, bi els 'humanities' no tefons eli 'Humanismus', ab elis 'Geisteswissenschaften' (= no-lavs tikäla ['human sciences'] tapladü natavs).

Zuo nutimo sotüls votik ela 'humanisme' dabinsons, kels no tefons studi vöna Grekänik-Romänik, ab tikods menätik, volädälik, e ret. I sotül kilid dabinson, sevabo el 'homaranismo', kel kaladon kosmopolani di 'Esperanto'.

Gudikosi valik vipom oles,

HPL Philipps

IX:70:2016

VÄRBS MU BISARIKS VOLAPÜKA (III)

fa 'Daniel Morosof'

Klülos, das geb värba sekidik leadon no mäniotön patis nezesüdik pö tikodayumät ömik (as sam, daloy no nunön, kin edunon bosı).

Värb komplitik labü "leadön" i kanon reigülön leigüpo me kusatıfs tel, sodas kusatıf bal malon dunölani bosa, kusatıf votik — yegi (dabinani), kel sufon vobedi värba nesekidik. Sams:

- *No oleadol logön saludani olik rübikami* (duns paostolanas: XIII, 35; = No odunol so, das saludan olik ologon rübikami).
- *In menäds büikum eleadom bevegön netis valik vegis lönik onsik...* (bibapenäd ot: XIV, 16).

Pö stukots komplitik somik dunölan i kanon panemön me demod. Sams:

- *Äleadof dakipön ome lini, ed ävedof sunädo jimatan oma* (= ädälof, das ädakipom lini).
- *...leadolöd dakipön ome i mänedi!* (gospul ma 'Matthaeus': V, 40).
- *...no leadolöd sevön name nedetik ola utosi, kelosi nam detik ola dunon...* (bibapenäd ot: VI, 3).
- *If pardols eke sinodis omik, sinods papardons ome; if leadols dakipön eke sinodis, tän dakipon onis* (gospul ma 'Ioannes': XX, 23).

Ma diatek nulik, stukots ko kusatıfs tel e ko kusatıf sa datıf binons vero leigätiks tefü od. Leigodolsös samıs sököl:

- *Leadolöd deadanis sepülön deadanis onsik!* (gospul ma 'Lucas': IX, 60)
- *Sökölöd obi! leadolöd deadanes sepülön deadanis onsik!* (gospul ma 'Matthaeus': VIII, 22)

Semikna pösod dunöl tefü nenfümbidir dunalefomik pämaon dub subsat u pönop sa präpod "fa". Sams:

- *...no leadob trätitön obi fa ol as leigagredätan olik.*
- *...äleadoms sunädo süädükön okis fa lomänan oksik, das...*

Värb "büedön" sümon ad värb enu pebejäföl efe "leadön". Vöd "büedön" ai pagebon ko nenfümbidir. Partisips e foms neyegik värba at no ekomädons in vödems pevestigöl. Semikna ägeboy sufalefomi värba sekidik at, sevabo:

- *...els 'Cynthia' e 'Judith' päbüedofs kömön...*
- *...pebüedob kömön isio...*

3.4. El “büedön”

No lecedob vödemadiledis et sio verätikis. Bo värb loveädik siämaröletik “büdön” tuvemo äflunon gebi ela “büedön” pö jenets et.

If värb neseکیدik duton lü neloveädiks, tän geboy kusatifi ad jonön utanis, kels fölonis büdi. Sams:

- *Äbüedom kömön kapiteni...* (gospul ma ‘Marcus’: XV, 24).
- *E tü soar fovik äbüedof kömön dönu foi ok trubaduri kurugik.*

If värb neseکیدik äbinon loveädik, tän yegods mödadilo pägebons kösömiko, efe ad jonön utosi, kelos kanon getön vobedi värba. Pö jenets somik no veütos, kin(s) jenöfukon(s) büdis. Sams:

- *...äbüedom vokön kläniko lofüdasapanis...* (gospul ma ‘Matthaeus’: II, 7).
- *...äbüedom deidön... cilis...* (bibapenäd ot: II, 16).
- *...ebüedom bumön sünagogi pro obs* (gospul ma ‘Lucas’: VII, 5).
- *Ebüedob säkapön eli ‘Ioannes’...* (bibapenäd ot: IX, 9).
- *...äbüedom doniodugön eli ‘Paulus’ e blinön omi lo oms* (duns paostolanas: XXII, 30).
- *E tü soar fovik äbüedof dugön trubaduri nogna foi ok...*

Semikna pösods, kels igetons büdi, pämalons me subsat (pönop) in datif, sevabo:

- *...äbüedom promön ones, ad dakipön rafini licina, ed ad no migikön ko cils ela ‘Cham’* (= äbüedom, das äpromons ad dakipön).
- *...äbüedom välön nägäraslafanes, kels ädutoms lü skip ata, va äviloms pastadükön libio in pof balidkömöu u va äviloms dünön fovo as lelivans sumätöfö büds oka.*

Semikna pö predikat komplitik labü “büedön” datif pägebon in siäm patedik ed änemon getani, as sam:

- *...büedolös omi nunedön omes, dat...* (gospul ma ‘Lucas’: XVI, 28; els “oms” binoms getans nunedä).
- *Tän lebüdans äbüedoms desleitön omes klotis, e gevön omes stafaflapis* (duns paostolanas: XVI, 22; els “oms” binoms getans pönodas. Pö jenet balid geba demoda buükoböv sotüli votik, sevabo: “desleitön klotis de oms” pla “desleitön omes klotis”).

Plago (pu ma diatek nulik e vödems se “Volapükagased pro Nedänapükans”) värb komplitik labü “büedön” neai äreigülon leigüpo me kusatifs tel. Too cedob, das mög atosä dabinon.

Pö predikat komplitik labü värb pabejäföf präpod “fa” id äjäfidon ad malön utani, kel ifölon büdi. Sams:

- *...äbüedom pänön omi fa pänan skilikün Läna Sola sülöpiköl.*
- *...äbüedom sejedön eli ‘Bertran De Vilamour’ fa dünans grobälilik okik de kased okik...*

3.5. El “koedön”

Värb at i neai pägebon nen nenfümbidir. Partisips ela “koedön” no äkomädons, do värb seکیدik at ästadon in fom neyegik, as sam: *Äkoedos memön obe lomi lönik obik...*

Balna värb seکیدik at estadon in sufalefom, sevabo: *...el ‘Tossy’ päkoedof golön lü bed tü düp: zül e laf...*

No lecedob fomi at verätiki. Bai ced obik, pö jenet et tradutan äsümädöm stukoti seimik vödema rigädik. Jinos lü ob, das sekü kod seimik tradutan ävilom gebön sufalefomi, ab värb neseکیدik äbinon neloveädik, klu pämutom ad fomön sufalefomi de “koedön”. Köso-mo in predikat komplitik dil neseکیدik stadon in sufalefom, as sam:

Ab ols, no koedolsöd panemön rabinans! (gospul ma ‘Matthaeus’: XXIII, 8)

If värb neseکیدik predikata komplitik duton lü neloveädiks, tän subsat u pönop in kusatif pö stukot at malon pösodi dunöl u yegi pakaladöl tefü nenfümbidir mu veütik ma siäm. Sams:

- *...koedom sülöpikön soli love badikans e gudikans...* (gospul ma ‘Matthaeus’: V, 45; = <Fat> dunom so, das sol sülöpikon...)
- *Tän äkoedom golön omi domio...* (gospul ma ‘Marcus’: VIII, 26).
- *Äkoedom kömön lä ok degtelanis...* (bibapenäd ot: X, 32).
- *Koedolsöd seadön omis in grups pösodas luldeg!* (gospul ma ‘Lucas’: IX, 14)
- *...dünans äkoedons tonön timpunis e trompetis...*
- *...äkoedom löädön ofi* (gospul ma ‘Marcus’: I, 31).
- *Söl koedomöd gloyön e mödikumön in ols löfi kol ods e kol valans, leigoäsä obs löfobs olis!* (pened balid de ‘Paulus’ elanes di ‘Thessalonica’: III, 12)

If värb neseکیدik duton lü loveädiks, kusatif balik pö predikat komplitik u malon pösodi(s) dunöl (a), u binon yegod kösömik (ä). Sams:

- a) *Lanal äkoedon spikön omis* (duns paostolanas: II, 4; = äspikoms); *...äsagom ad koedön koefön omi me lebatam...* (bibapenäd ot: XXII, 24);
- ä) *...lädakor mö pösods 18 äkoedon lilön hümi Vpa...* (= äliloy hümi).

Nog ün yel ot äkoedom **bükön** pö kurabukatedan: ‘Tappen’ in ‘Sigmaringen’ **prinsipis** volalafaba.

Ab volakrig ün 1914 ösplodülöl äkoedon **büosenälön** ye **jenotis** ökömö...l...

...yudans äbegoms ele ‘Pilatus’ ad koedön **breikön lögis** omas, e **desumön omis** de krots (gospul ma ‘Ioannes’: XIX, 31).

Värb komplitik labü “koedön” i kanon reigülön leigüpo me kusatifs tel. Sams:

- Täno ‘Herodes’... äkoedom **nunön omis** kuratiko **timi**, tü kel stel **ipubon** (gospul ma ‘Matthaeus’: II, 7; = oms änunoms timi)

- ‘Pilatus’... äbinom tu fibälik ad koedön **senälön yudanis nämäti** okik.

Ab suvöfikumo värb komplitik at äreigülön me kusatif sa datif, efe datif ämalon dunölani(s) tefü dun, pänemon me värb neseکیدik. Sams:

- ...koedol **senälön obe atosi** vemo lölöfiko!
- Ibä koedol **lilön obes dinis** bisarik (duns paostolanas: III, 26).
- Ab äbinos vero nemögik ad koedön **votükön ome sludi** omik...

Balna dunölan sümik pemalon me pönop sa präpod “fa”, sevabo:

- ...äkoedons blunedön okis **fa om** in el ‘Iordanis’... (gospul ma ‘Matthaeus’: III, 6)

3.6. El “jinön”

Värb sekidik at pagebon e kobü värb neseکیدik in nenfümbidir, e soelölo. Partisips e sufalefoms ela “jinön” no äkomädons. Äsi pö jenets värbas sekidik valik votik fovikumö pabejäfölas, dils predikata komplitik labü “jinön” lölöfiko, efe gramatiko e siämo, dutons lü subyet bal, klu fikuls mödik no süikons.

If el “jinön” pagebon kobü nenfümbidir, tän geb yegodas e demodas pö predikat komplitik sekidon de patöfs reigülik värba neseکیدik. Sams:

- **jinol kredön plu omi ka obi it;**
- **mot oma no plu jinof nitedälükön omi;**
- **atos äjinon kodön eli ‘Tossy’ ad meditön;**
- **logs manas äjinons konön ofe, das äbinof te “vemo komunik”;**
- **äjinom eglömön fati pöfik oka;**
- **no äjinof logön omi.**

Värb neseکیدik kanon stadön in sufalefom, sevabo:

- **Ma ced semanas valemäpükasäkäd jinon patuvedön ainog no saidiko.**

Värb suvöfik po “jinön” binon el “binön” (sa ladyek u subsat sökiks). Sams:

- **äjinom binön fenik;**
- **atos jinon binön lü om miniludik;**
- **pläyot äjinon binön milagiko fredik e läbik;**
- **lätikan äjinom binön perädan.**

El “binön” kanon pamoädön (kösoömo fo ladyeks), klu vöd “jinön” jäfidon äs värb neloveädik nemirik, as sam:

- **atan äjinom go no stunik;**
- **mem omik äjinon fägik ad sumodön ko füm tuvemik vödi alik päreidöl;**
- **näm äjinon nu pö ob boso dredälüköl;**
- **atos äjinon lü of ga neluveratik;**
- **lүxüöd äjinon naudodik lü of;**
- **pläy at äjinon pö om feinik;**
- **spad lölik... jinon lü of as gufur dredabik levemo dibik.**

Fom neyegik “jinos” jäfidon as predikat dila ninü pluset. Dil somik pluseta kösoömo binon ma gramat cifaset, do sekidaset ninädön nünü veütikün. Stukots sököl binons suvöfiks: *jinos, das; jinos, äsva; jinos lü, pö ek*. Sams anik:

- **äjinon pö om nemögik, das no ilogomöv nimi ifugöl, dö kel ägevom küpedotis so verätikis;**
- **äjinon so pö ob, äsva vög oma ätononöv lü ob dese spad dumik u dese sep;**
- **alo äjinon nesiämik ad leadön büfo süikön tikodis dredäla;**
- **äjinon, äsva no äsevom lifamodi votik;**
- **jinos, das labülol no nenmeritabo pladi obik;**
- **tümagan, kel ädebom, äsä jinos, moni no nemödik söle: ‘Larroque’...**

Vilob küpälükön, das värb Volapükik “jinön” neföro reigülön me datif distidü värbs leigätik se püks difik. In Volapük geboyöd präpodis “lü, pö”, ab no datifi!

Vüset: “so jinos” < balna äkomädön, sevabo:
Nog dü pülatimil, ed obs — so jinos — opäridikobs!

Balna sekü pöl el “jinön” päsoökon fa “ad”, sevabo:
...nelab at äjinon ad süükön pö of mediti.

3.7. El “klülädön”

Värb sekidik at pagebon e kobü värb neseکید in nenfümbidir, e soelölo. Sufalefom ela “klülädön” neai äkomädon, do nenfümbidir sufalefomik pägebon pö värb sekidik at. Balna partisip värba at äkomädon, sevabo:

*Gased obinon büfiko timapenäd telmulik. Pö neod **klülädöl** opubon pluna.*

Gevob samis geba ela “klülädön” kobü nenfümbidir:

- *Volapük äklülädön binön plago gebovik;*
- *äklülädön binön hilepul gudikün brigada;*
- *cifodans Reigäna kilid klülädoms binön nefleniks ta tikamagot valemapäka;*
- *cal, ad kel äklülädof labön patöfis peflagöl valik;*
- *i maläds difik nimas klülädons pekodön dub virud.*

Fom neyegik “klülädös” kanon binön predikat dila ninü pluset. Stukots sököl dabinons: *klülädös, das; äsä klülädös; klülädös se, sekü bos; klülädös lü ek.*

Ekö! sams anik geba foma neyegik:

- *eklädös lü obs, das kadäman: ‘Pietro Poletti’ ya sis lunüp eloveikom de dabinöp ini lananöp;*
- *if klülädös sekü zöt lonöfik sanana skilik, das binom nesanoviko lienetik;*
- *soäsä klülädös se löpikos, Vpamuf eperon dub deadam oma komipani lezilik ä nenfeniki;*
- *‘Antonio’ äbinom Litaliyänan, äsä äklülädös saidiko sekü nem omik;*
- *das ‘Simon’ no äbinom man neveütik, klülädös süadükölo se penäds fa om peposbinüköls.*

Pö tikodayumäts anik el “klülädön” pägebon äs värb neloveädik efe lölöfiko neseکید in sinif “plago pablöfön”. Sams:

- *nol at kanon klülädön sekü tradutod;*
- *tefü mäks at remiäl gretik dabinon, kelos klülädön sekü sel;*
- *i döfs smalik anik, kels iklülädons plago, pämoükons;*
- *in kobikams ai löf gretik omik pro Vp. äklülädön.*

3.8. El “bleibön”

Värb “bleibön” binon mu nenitedik se värbs sekidik. Ai pagebon kobü värb neseکید in nenfümbidir stadöl. No labon partisipis, sufa-

lefomi, fomi neyegik. Kionaütik värb at binon! Patöf te bal binon pluuneplu nitedik, sevabo: kanoy gebön kobü “bleibön” nenfümbidiri sufalefomik.

Saitob vödemadiledis anik ko “bleibön”. Küpetob, das ma bibapenäds kösömo predikat komplitik labü “bleibön” petraduton ini Rusänapük me vöd bal.

- *...stel, keli ilogoms in lofüd, äfogolon omis, jüs **äbleibon stebön sus plad, kö cil ädabinom** (gospul ma ‘Matthaeus’: II, 9).*
- *No ston bal **obleibon seatön** su votik nes podistukön* (gospul ma ‘Matthaeus’: XXIV, 2).
- ***Bleibolsöd seadön is, jüs uplekob us!** (bibapenäd ot: XXVI, 36).*
- *If regän komipon ta ok it, tän regän no kanon **bleibön dabinön*** (gospul ma ‘Marcus’: III, 24).
- ***Äbleibom ye seilön, ed ägespikom nosi** (bibapenäd ot: XIV, 61).*
- *...demü atos fredob, ed **obleibob fredön** (pened de ‘Paulus’ elanes di ‘Philippi’: I, 18).*
- *...desirob ad mogolön ad binön ko Kristus, bos kel binon vipabikün, ab **bleibön lifön** binos zesüdikum demü ols* (bibapenäd ot: I, 23—24).
- *If **bleibols lekredön** vödis obik... (gospul ma ‘Ioannes’: VIII, 31).*
- *...**bleibob palöfön** fa om* (bibapenäd ot: XV, 10).
- *Mutobs **bleibön vobön** ad jenöfükön diali obsik...*

Fövot ofovon.

KORÄKOT TEFÜ GASEDS YUNULA, YULULA E GUSTULA
slit → slitod

In gaseds pemäniotöl äkanols reidön konoti dö jenots bisarik tefü flitöm, kel süpo inepubon e poso äpubon pluna. Kod atosa äjimon binon nenomad in binod tima e spada. Nolavans äniludons pubodi, keli änemons: ‘rift’ (Lingl.) in spad e tim. El ‘rift’ at pitraduton neveräto medü vöd Volapükik: “slit”.

Ye vöd: slit < malon duni u vobedi (= ‘act of splitting’) värba: slitön (*lov.*). Sek slita binon “slitod”.

Dub liegöf Volapüka nog värbs sümik tel dabinons, sevabo els “sleatön” (*nel.*) e “sleitön” (*lov.*). Sams:

Sak sleaton → nu sleatod binon in sak.

Äsleitoms klotis okik = ‘they tore their clothes to shreds’.

Soldats ädesleitoms ome klotis = ‘the soldiers tore the clothes from him’.

Dogs ädasleitons jipis tel = ‘the dogs mauled two sheep’.

Ai studoyöd kälöfiko vödabuki e vödemis, büä geboy vödi!